

C September- oktober 2022

Wanneer is de natuur mooier dan tijdens de herfst? De bomen en planten verkleuren prachtig naar geel, rood en oranje, terwijl andere hun kleur behouden. Door het korter worden van de dagen kan men nog beter genieten van de zonsopgang en zonsondergang.

De honingoogst is achter de rug. We mogen besluiten dat 2022 een goed bijenjaar is geworden. Al vanaf juni worden overal Aziatische hoornaars gemeld. Ik weet niet of we daar een afdoende strategie voor kennen. De nesten vernietigen is het middel, maar eerlijk een onbegonnen werk. Dan maar zoveel mogelijk exemplaren afvangen en de schade beperken. We hebben gepoogd om aan een goede spreker voor dit onderwerp te contacteren, maar tevergeefs. Direct na de zomeroogst zijn we de bijen gaan prikkelen met het geven van het eerste wintervoer. Het is een goede gewoonte en zo vermijden we het uit de leg gaan van de koningin en stimuleren we een uitbreiding van het broednest. We zorgen voor veel winterbijen om sterk door de winter te gaan. Het is ook het moment om de varroamijten te bestrijden. Die mijten moeten eruit, de winterbijen die in augustus en september geboren worden mogen niet verzwakt geraken. Eind oktober plannen we een drukke vergadering, uw was is terug welkom en mag binnengebracht worden om er waswafels van te maken. Het wordt een gezellig weerzien?

We kijken ernaar uit!

Uitnodiging

Film: Tagebuch einer Biene

Wanneer : zaterdag 29 oktober 2022
Aanvang: 19.00
Waar: CM-Lokaal van Sint Michiels
Astridlaan 2 – Sint Michiels (tegenover de kerk)

We denken dat het leven van een insect kort en onbeduidend is. Hoeveel kan je eventueel ervaren tijdens een levensduur van 6 weken? En zijn bijenkorven niet de belichaming van het 'collectief' - duizenden domme werkbijen in dienst van een bijenkoningin?

De nieuwste wetenschap schetst echter een heel ander beeld: bijenkolonies zijn niet zo homogeen als we denken, maar zitten vol met 'individuen' met heel verschillende taken, vaardigheden en zelfs voorkeuren. Er zijn moedige, laffe en - jawel - luie bijen. En elke bij staat voor de uitdagingen van zijn leven, het vinden van bloemen, het vinden van de juiste plek om een nest te bouwen. Ze tonen buitengewone intelligentie en sociale vaardigheden: bijen helpen elkaar in gevaar en vliegen het liefst in dezelfde teams de wereld in. Maar ze kunnen zich maar beter niet laten verrassen door een regenbui - een regen-druppel kan fataal zijn...

Het leven van een bij kan slechts 6 weken duren, maar voor hen is dat een leven lang.

Deze internationale coproductie (ARD, CBC en BLUE ANT MEDIA) wordt gefinancierd door de DFFF en de NRW Filmstiftung en volgt de avonturen van een enkele bij vanaf de geboorte (of beter gezegd opkomst) tot de creatie van een nieuw thuis. De nieuwste macrocameratechnologie maakt volledig nieuwe inzichten in de wereld van bijen mogelijk - zonder onwetenschappelijk te worden.

Welkom bij het grote drama van de kleine pollenverzamelaars!

**Met de maand september
komt de herfst**

De wind blaast
vanaf zee
over het land
duwt grijze
wolken uiteen
maakt plaats
voor helder blauw

bomen wuiven
takken dansen
als silhouetten
op het bospad
door een samenspel
van zon en wind
is het een
vrolijk schouwspel

Paula Hagenaars

Een hoornaar-val zelf maken

Je hebben het kunnen lezen; *wat we niet moeten doen* is de Aziatische hoornaars vangen, *wat we wel moeten doen* is wiekpotten plaatsen en de nesten opsporen. Simpel dus of toch niet?

Het doet me denken aan mijn kindertijd? De hele winter werden vogels gevangen en de spreeuwen en de mussen werden opgegeten. Wij kinderen werden bedot en aangeraden om naar een winkeltje te gaan waar ze *griepzout* verkochten? Het zout diende men op de staart van de vogel te leggen en dan lieten de vogels zich gemakkelijk pakken.

Ik vang dus de Aziatische hoornaars wel. Voor de stand vliegen er gemiddeld twee à drie stuks maximum tegelijk. Op een stand met een tiental volken is dat ,wellicht geen grote ramp. Als ze dagelijks van elk volk een stuk of tien bijen wegnemen dan is dat nog draaglijk voor de volken.

De eerste exemplaren kwamen naar het uitgesneden darrenbroed dat in een ketel in de bijenhal stond te rieken. We waren dan eind juni. De bijen hadden er geen last van. Pas vanaf juli zweefden ze voor de kasten om bijen weg te kapen en verder op een struik van poten en vleugels te ontdoen.

Na het slingeren rond 20 juli hen ik onmiddellijk gestart met voederen en tijdens het voederen kropen er Aziatische hoornaars in een leeg siroopvat die op een bijenkast stond. Ze laten zich gemakkelijk vangen en dat was de aanzet om vallen te maken, te plaatsen en zo hun aantal te beperken.

Is dat afvangen de juiste oplossing, ik laat het in het midden. Tot heden vliegen er nog exemplaren rond. Ik heb wel de indruk dat ze verminderd zijn. In elk geval ze landen niet op de vliegplanken en de bijen zijn niet gestresseerd. Wat opvalt is, bij het ledigen van de vallen zijn heel veel Europese hoornaars terug te vinden, naast gewone wespen en vliegen. Dan maar andere vallen gemaakt en dit dankzij een goeie tip van Roger Tanghe..

Er zijn vallen te koop in de handel:

Selectieve val voor Aziatische hoornaar.

Bijen en wespen kunnen terug ontsnappen, terwijl de Europese hoornaar niet in de val kan geraken daar ze groter is dan de openingen.

Prijs 30 euro.

Deze exemplaren zijn reeds goedkoper en kosten tussen de 4 à 7 euro.

Wil je de doeltreffendheid van het vangen verhogen dan werk je best met een reeks vallen.

We maken ze zelf

Je hebt alleen twee petflessen, een stukje ijzerdraad, een nietmachine, een schaar, een mesje en boormachine nodig en 10 minuten tijd.

Voor het verticale deel snijden we het onderste deel van een petfles af. Van een andere petfles snijden we het bovenste deel af en steken het in het vorige deel. We lijnen of nieten beide delen vast.

Bovenaan bijsnijden dat een cilindervorm erop past. Van de rest van onze tweede petfles snijden we de bodem weg en maken een opening in de zijwand. Nu deze op het verticale stuk vastkleven.

Het vullen

En dit drankje doe je in de hoornaar-val:

Iedereen heeft zo zijn eigen recept, voorbeelden:

Van **februari tot en met juni** vul je de hoornaar-val met **appelsap** óf met de volgende cocktail:

- 1 liter witte wijn
- 0,5 liter bier
- 0,2 grenadinesiroop
- een shotje sterke drank

Van **juli tot en met september** gebruik je deze cocktail:

- 1 liter water
- 200 gram suiker
- 12 gram bakkersgist (droog)

De meest gebruikte ingrediënten zijn: bier, witte wijn, suiker, appelsap, grenadine en appelazijn.

Een aangepaste hoornaarval die selectief werkt voor de Europese hoornaar.

Wordt gemaakt met een leeg emmertje, een doos van ijs-crème en het bovenste stuk van petflessen als trechtervormige ingang.

De openingen in de doos of het emmertjes snijden we uit met een heet soldeerboutje en de ingang zetten we vast met een lijmpistool.

Deze zelfgemaakte val werkt zeer goed. De luchtgaatjes mogen niet groter zijn dan 3 mm anders kruipen de wespen erdoor.

De openingen in de stoppen van de ingebouwde flesjes zijn een gleufje van 9 mm zodat de Europese hoornaar geen toegang krijgt.

We zijn benieuwd naar jullie creaties breng ze mee naar de vergadering, zo leren we van elkaar en zijn we beter gewapend voor volgend jaar.

Ook de bijen van Buckingham Palace en Clarence House weten dat de Queen overleden is.

De imker John Chappleis onderhoudt op 79-jarige leeftijd nog altijd de bijen van Buckingham Palace en Clarence House. Op beide plaatsen heeft hij na het overlijden van Queen Elizabeth II de bijen op de hoogte gebracht.

Hij deed dat om een eeuwenoud bijgeloof in stand te houden, aangezien de bijen zouden ophouden met het produceren van honing als ze niet onmiddellijk op de hoogte zouden worden gebracht van de troonswissel. De imker bond zwarte linten rond de bijenkorven en vertelde de bijen dat de Queen overleden is.

"De meesteres is dood, maar ga zeker niet weg. Jullie nieuwe meester zal een goede meester voor jullie zijn."

Aanzeggen.

Vroeger werd een groeveceel aangelegd, is een lijst van mensen aan wie het overlijden aangezegd moest worden. Dit gebeurde door de *groeveneuger* of leedaanzegger. Na 1880, toen steeds meer de post gebruikt werd voor het overlijdensbericht, verdween deze uit het straatbeeld.

Ook aan de bijen. Als een imker of biker (bijenhouder) was overleden, dan werd dit niet alleen aan de familie en burens aangezegd, **maar ook aan de bijen**. Zou men dit nalaten, dan was men bang dat de bijenkolonies zouden sterven als het de man betrof, of wegvliegen wanneer het de vrouw aanging. Ook was men bang dat de bijen dan de weduwe of de erfgenamen van de gestorvene niet als hun nieuwe meesteres of 'heerschapp' zouden erkennen.

Het "aanzeggen" van de dood van een huisvader aan zijn bijen komt al voor in een oud Grieks gedichtje uit de 5e eeuw voor Christus en hangt samen met oude mythen rond bijen en gestorvenen.

Clarence House

Clarence House is een van de officiële Londense residenties van het Britse hof, gelegen aan The Mall. Het is eigendom van de Britse staat en was tot 8 september 2022 de residentie van kroonprins Charles en zijn gemalin Camilla Parker Bowles. Het is gelegen naast St. James's Palace.

Na het overlijden van de Queen Mother besloot het Britse hof om haar twee residenties (Clarence House en Mey Castle) openbaar te maken. Sinds 2003 is het ook mogelijk het Clarence House te bezoeken tijdens de zomer, als er geen leden van de koninklijke familie aanwezig zijn.

In Clarence House staan er twee bijenkorven, die werden bij het aanzeggen door de imker voorzien van een zwart lint.

Buckingham Palace ►

Buckingham Palace is de officiële residentie van de Britse monarch in City of Westminster, Londen.

Als de koning aanwezig is, wappert de koninklijke standaard op het middelste paviljoen; is hij er niet, dan wordt de Union Jack gehesen. Er werken dagelijks ruim 300 mensen aan de koninklijke hofhouding. De Koninklijke tuin heeft een oppervlakte van 40 hectare, het moet een droom van een drachtgebied zijn voor de bijen.

In Buckingham Palace staan er vijf bijenkasten, ze werden bij het aanzeggen door de imker voorzien van een zwart lint met strik.

De korfimkerij

Momenteel worden de meeste bijenvolken gehouden in bijenkasten omdat daarin losse bouw mogelijk is. Voorafgaand aan de ontdekking van deze losse bouw werden lang geïmkerd met korven van (rogge)stro of buntgras. Het werken met deze behuizingen met vaste bouw gebeurde middels een eigen methode: de korfimkerij.

Wat de natuur je biedt, koop je niet

Vanaf de middeleeuwen begonnen de bijenkorven hun intrede te doen in Europa. In de lage landen hadden vele gebieden hun eigen specifieke traditionele bijenkorf. De meeste bijenkorven werden uit (rogge)stro of buntgras vervaardigd. De korven werden besmeerd met koemest of leem. Aan de binnenkant werden ze gespijld.

Het nadeel van bijenkorven was dat het verwijderen van de honing gepaard ging met schade aan het broed en aan de bijen. Vaak werden de korven beschadigd met het oogsten en moesten de bijenkorven regelmatig gerepareerd of vervangen worden.

Een bijenkorf werd vroeger altijd gemaakt door een speciale ambachtsman: de bijenkorfvechter

Ingewreven met koeienstront en kalk.

Een goed ingestreken korf kon een tiental jaren meegaan. Het smeersel beschermde het vlechtwerk en de bijen tegen invloeden van buitenaf en tegen de wasmot. Vanaf 1900 is dit gebruik geleidelijk afgenomen.

Niet elke koeienstront is geschikt!

De oude imkers wisten uit overlevering en ervaring welke materialen ze nodig hadden. Er werd nauwelijks iets opgeschreven. De beste stront is die van in het voorjaar. Dieren in het jonge gras hadden uitwerpselen die dunner, zuurder, slijmeriger en rijker aan eiwitten en ammoniak waren. Er wordt gemengd met natte kalk (20 %). Kalk is een goed bindmiddel en hecht uitstekend aan de ondergrond, ontsmet, hardt uit en neemt dan nog nauwelijks water op. Het mengsel krachtig roeren en gras eruit verwijderen. De buitenkant wordt volledig ingesmeerd met een dunne laag, de binnenzijde wordt beperkt tot de onderste helft. Verbruik: 3 liter/korf. De korven ophangen in de schaduw en tot 14 dagen laten drogen. Een jaarlijks onderhoud is noodzakelijk.

De korf spijlen

Een bijenkorf moet voor gebruik worden gespijd. De spijlen werden vaak gemaakt van eenjarige takken van de vuilboom. Ze kregen aan één kant een punt om ze goed door het stro te kunnen duwen. De stompe achterkant van de spijl moest niet geheel in het stro verdwijnen, want dat maakt het later weer verwijderen van de

spijlen (als de raten weer moesten worden uitgebroken) een stuk lastiger. Dit **spijlen** is nodig om de volgende redenen:

- de spijlen bovenin de korf geven richting aan de raatbouw
- de spijlen dwars door de korf geven stevigheid aan de uitgebouwde raten.

Koude bouw (door het vlieg-gat kan men tussen de raten kijken) wordt het meest toegepast bij korven. In het 'plafond' van de korf worden een aantal spijlen van achter naar voren, en op raatafstand van

elkaar, aangebracht. Het aantal hangt af van de grootte van de korf. Om zeker te zijn dat de bijen hier hun raatbouw zullen beginnen kan een klein stukje raat aan die spijlen worden gesmolten.

Op de halve hoogte van de korf gaat een centerspijl eveneens van voor naar achter door de korf. Deze spijl is ter versteviging van de korf (bij een hoge korf zou je 2 centerspijlen kunnen doen die de korf in 3 gelijke hoogtes verdeelt: bij een brede korf zou je twee 'center'spijlen naast elkaar kunnen doen). Deze versteviging van de korf is onder andere van belang bij een eventueel vervoer van meerdere korven die boven elkaar gestapeld zijn. Korven moet je liggend op elkaar stapelen (want rechtop worden de onderste raten ingeduwde). In zo'n geval stapel je uiteraard wel zo dat de raten verticaal blijven, en in die richting geven de centerspijlen dan ook de benodigde verticale steun, anders worden ook dan de korven en de raten in elkaar geduwd).

Zowel onder als boven de centerspijl worden er overdwars spijlen door de korf gestoken, telkens 2 naast elkaar die dan aldus het horizontale vlak in 3 gelijke gedeelten verdelen. Verticaal zitten deze dwarsspijlen iets meer dan handbreedte van elkaar. De hoogte van de korf bepaalt het aantal benodigde dwarsspijlen. De dwarsspijlen geven vooral versteviging aan de raten (waar ze immers dwars doorheen gaan en waaraan de bijen de raat bevestigen).

Waswafels van eigen was

Graag uw was binnenbrengen in CM-lokaal tussen 18.30 en 19.00

Hoe geraakt de imker nog aan goede wasraten?

Om hier de imker tegemoet te komen kan je de was laten wafelen in de vereniging.

Je kan op zaterdag 29 oktober zuivere wasblokken binnenbrengen

We gieten zowel Duits normaal, simplex als Dadant, dus bij bestelling niet vergeten de gewenste afmetingen van de waswafels in millimeter duidelijk te vermelden. De binnenmaten van uw raampje meten .

De was wordt gewogen bij afgifte.

Voor deze dienstverlening vragen we een kostenvergoeding van 4 euro per kg. Waswafels in de handel kosten rond de 18 euro het kilogram en kunnen kwalitatief niet aan waswafels van je eigen was.

Naam :

Voornaam :

Raammaat in millimeters : x

Gewicht ingeleverde was : kg

Betaald : euro

Moerloze volken.

In het voorjaar:

Het bijenvolk bestaat hoofdzakelijk uit winterbijen die aan hun laatste krachten bezig zijn. Een raampje met open broed inhangen heeft geen zin, de koningin die hier uit een redcel zou geboren worden kan niet gaan paren want er zijn nog geen darren aanwezig. We kunnen best het volkje met een moergoedvolk verenigen. Een moerloos volkje in het voorjaar gaan we pas mee verder werken als het de moeite is. Het moet gezond zijn, anders hypothekeren we het volk waarmee we verenigen.

In de zomer

Het is mogelijk dat een bijenvolk in de zomer moerloos geraakt. De oude koningin is uitgelegd of verloren gegaan bij het werken aan de kast.

Hier gaan we een raampje met open jong broed inhangen. Het toedienen van een raampje open broed heeft meerdere bedoelingen:

- Het aanwezige jong broed zorgt dat er geen werkster verder ontwikkelen en eitjes gaan leggen. We beletten het darrenbroedig worden van het moerloos volk.
- Het volk krijgt de kans een redcellen uit te bouwen een nieuwe koninginnen te telen.

Drie à vier weken later beschikt het volk over een nieuwe moer.

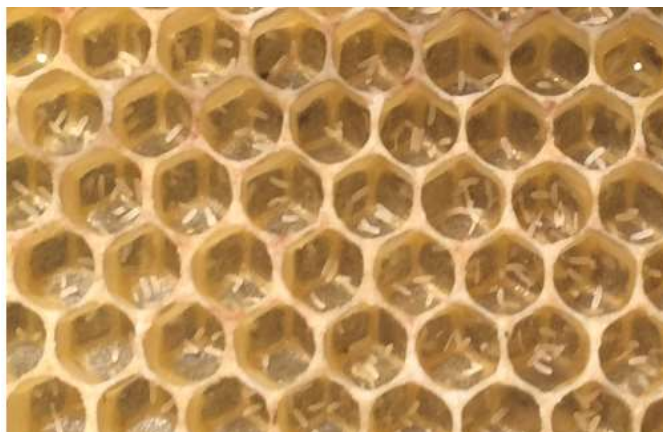
In de herfst

Een moerloosvolk in de herfst gaan we liefst een jonge nieuwe moer toedienen. We doen dat niet klakkeloos maar doen altijd eerst de test of er toch geen moer aanwezig is en dit door eerst een raampje met openbroed in te hangen. Worden er na een drietal dagen geen redcellen opgetrokken dan is de kast eigenlijk niet moerloos en zou het invoeren van een nieuwe moer een fiasco geweest zijn. Bij het inwinteren komt het meermaals voor dat door het te snel toedienen van

de wintervoeding de koningin uit de leg gaat. De imker vindt geen broed en denkt dat het volk moerloos is.

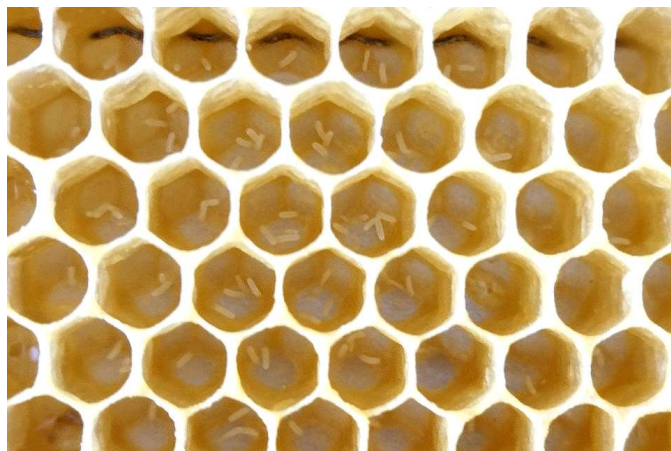
Darrebroedig volk.

Het volk is moerloos en er zijn eierleggende werksters aanwezig. Het kan ook gaan om een koningin die niet is bevrucht geraakt door slechte weeromstandigheden. Komt vooral naar de winterkant voor of bij afgezwermde volken

Hier zijn leggende werkster aan het werk. De eitjes liggen kris kras door elkaar op de boden en er kleven ook eitjes aan de zijwanden?

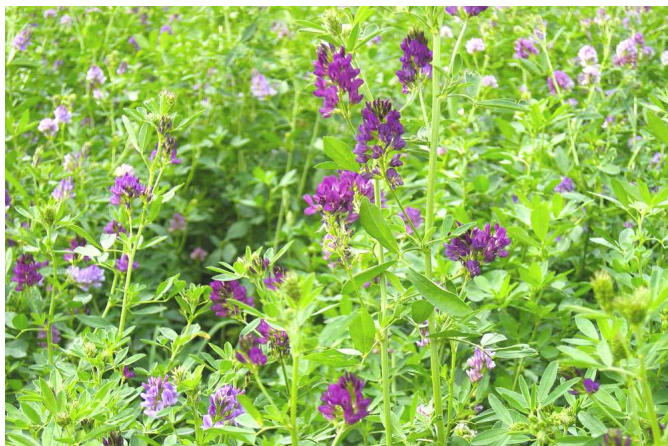
In uitzonderlijke gevallen gaan we twijfelen!

Hier liggen de eitjes allemaal op de bodem. We kunnen vermoeden dat het een leggende koningin betreft. We nemen dit soms waar in bevruchtungskastjes waar de koningin geen plaats meer heeft om te leggen. Komt ook voor bij de aanvang van het leggen van eitjes

Luzerne en bijen

De laatste jaren zien we in de streek hier en daar eens een veld met luzerne die als eiwithoudend veevoedergewas gebruikt wordt. Dat gewas wordt verschillende keren per jaar gemaaid, meestal voordat het bloeit.

Als we opzoeken

wat de waarde is van luzerne als bijenplant vinden we dat de plant vooral nectar geeft, maar minder stuifmeel en dat het, zoals ook bij klaver, vooral veel nectar geeft bij hogere temperaturen (+ 20° C)

Dit jaar had ik het geluk dat er een veld (5 Ha.) met bloeiende luzerne was in de nabijheid van mijn thuisstand.

Die luzerne heeft gans de maand augustus gebloeid en is slechts de laatste week gemaaid. Het rook er heerlijk en het was een paradijs voor bijen en vlinders. Ik heb er zelfs koninginnepages en gele luzernevlinders gezien.

Waarschijnlijk zou ik eind-augustus per volk nog eens 20 Kg. Luzernehoning kunnen oogsten hebben.

Toen ik mijn volken thuis eind-augustus wilde voederen hebben ze, met moeite nog 1-2 Kg. suiker opgenomen.

Het zonnig weer en de hoge temperaturen van de zomer van 2022 zullen wel ideaal geweest zijn maar ik heb nu zelf ondervonden dat bijvoeding overbodig is als er in augustus zo'n veld met bloeiende luzerne in de buurt van de bijenstand ligt en als het iedere dag 25° of meer is.

Nu klimaat, milieu en biodiversiteit actuele thema's zijn wordt er ook voor de teelt van luzerne landbouwsubsidie gegeven.

De teelt van luzerne is een meer-jarenteelt, het wordt gezaaid voor 3-4 jaar.

Het is ook, beter dan gras, bestand tegen droogte.

Luzerne bindt zelf stikstof uit de lucht en heeft geen extra stikstofbemesting nodig en doordat het diep wortelt zorgt het voor een gezonde bodemstructuur.

Het is een smakelijke eiwitbron voor rundvee en paarden en omdat het rijk is aan carotenen en Vit E is het goed voor de vruchtbaarheid en de gezondheid van de dieren.

Luzerne wordt verschillend keren per jaar gemaaid, meestal voordat het bloeit en daardoor is het voor de bijen en vlinders niet interessant.

Maar een slimme boer laat het gewas minstens éénmaal per jaar in bloei komen omdat de opbrengst het volgende jaar dan groter is.

Omdat warme, droge zomers de laatste jaren meer regel dan uitzondering zijn zal er in de toekomst misschien wel meer luzerne gebruikt worden als veevoeder en dat zou gunstig kunnen zijn voor de bijen.

Misschien zou het goed zijn om aan de voorwaarden voor subsidies de verplichting te koppelen dat het gewas minstens éénmaal per jaar in bloei moet kunnen komen, liefst tijdens de warmste maanden?

Frans Maenhout

De verzekering

Een tijdje geleden heeft de Konvib zijn verzekeringen eens nagezien.

In de nieuwe aangepaste polis afgesloten bij Ethias zijn alle imkerverenigingen aangesloten bij de Konvib verzekerd voor burgerlijke aansprakelijkheid en lichamelijke ongevallen.

Dat betekent concreet dat de imkers enkel en alleen verzekerd zijn indien de imkervereniging een evenement organiseert zoals de praktijklessen in de bijenhal in de Koude Keuken of meewerkt aan bv. een provinciale plantendag, dan zijn alle vrijwillige medewerkers verzekerd.

De individuele imker is dus niet langer verzekerd wanneer hij werkt aan zijn eigen bijen zowel op zijn thuisstand als op verplaatsing.

Normaal gezien is de imker verzekerd bij zijn familiale verzekering maar je kan best de maatschappij hierover raadplegen omdat ze soms moeilijk kunnen doen, dat je inkomsten hebt door de verkoop van uw honing.

André Vandenbroucke

Lidgeld 2023 - lidgeld 2023 - lidgeld 2023

NIET VERGETEN

Prijskaartje van lidmaatschap voor 2023.

A-lid: 28 euro (= De Vrije Bie is wellicht de goedkoopste imkersvereniging, vergelijk maar)

A-leden genieten van de volledige werking van de Vrije Bie en *zijn ook geabonneerd op het tijdschrift van de Vlaamse Imkerbond, de overkoepelende organisatie.*

B-lid: 7 euro

Genieten van de hele werking van de Vrije Bie, ontvangen geen tijdschrift van de Vlaamse Imkerbond, wel ons eigen tijdschriftje?

overschrijven op rek. BE 78 0018 1151 2786 van vzw Vrije Bie Brugge

Gelieve het aantal bijenvolken die ingewinterd waren op het einde van oktober 2022 te vermelden op uw overschrijving.

Uw vereniging moet dit melden aan de Kon VIB. Het dient om de verdeelsleutel te bepalen voor de betoelaging door de EEG.